

PİNOKYO ANİMASYON FİLMİNİN KÖK DEĞERLER ÇERÇEVESİNDE GÖSTERGEBİLİMSEL ÇÖZÜMLEMESİ

SEMIOLOGİCAL ANALYSIS OF THE ANIMATED FILM PINOCCHIO WITHIN THE FRAMEWORK OF ROOT VALUES

Aysel ARSLAN¹, Mevlüde ARSLAN²

Başvuru Tarihi: 06.06.2024

Yayına Kabul Tarihi: 03.01.2025

DOI: 10.21764/maueufd.1496853

Özet: Toplumların şekillenmesinde medyanın oldukça önemli bir rol kazandığı görülmektedir. Özellikle çocuklar ve gençler üzerindeki etkisinden yola çıkılarak bu gücün eğitimde kullanılmasına yönelik çalışmalar yapılmaktadır. Dünyada medyanın eğitici gücünün çocuk eğitiminde öneminin artmasıyla birlikte çocuklar yönelik olarak yapılan çizgi filmlerin incelenmesi önem taşımaktadır. Çünkü çocuklar birçok değeri ilk olarak çizgi filmler aracılığıyla edinmektedir. Yapılan bu çalışmada değerler eğitimi kapsamında 2022 Pinokyo animasyon filminin on kök değere (sevgi, saygı, sorumluluk, sabır, yardımseverlik, vatanseverlik, dostluk, dürüstlük, özdenetim ve adalet) göre incelenmesi amaçlanmaktadır. Pinokyo filminin yönetmenleri Guillermo del Toro – Mark Gustafson olup filmin toplam süresi 114 dakikadır. Araştırma nitel yöntemleri içinde yer alan doküman analizi kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analizinde içerik analizi ve göstergebilim çözümü yapılmıştır. İnceleme sonucunda Pinokyo çizgi filminde toplamda $f=109$ kök değere ilişkin olumlu-olumsuz veri elde edilmiştir. Pinokyo filmi içerisinde en fazla yer alan kök değerin $f=27$ “sevgi” değerinin olduğu görülmektedir. En az yer alan kök değerin ise $f=2$ “sabır” değeri olduğu inceleme sonucunda elde edilmiştir. Pinokyo filminin, literatürde yapılan çalışmalarla karşılaştırılması sonucunda kök değer aktarımı bakımından birçok çizgi filme göre daha zengin içeriğe sahip olduğu görülmüştür. Film öğrenme-öğretme aracı olarak kullanılması durumunda sevgi değeri için uygun olduğu görülüyorken dürüstlük değeri için olumsuz nitelikte değer aktarımının olduğu görülmektedir.

Abstract: It is seen that the media has gained a very important role in shaping societies. Studies are being conducted to use this power in education, especially based on its effect on children and young people. With the increasing importance of the educational power of the media in child education in the world, it is important to examine cartoons made for children. Because children first acquire many values through cartoons. In this study, it is aimed to examine the 2022 Pinocchio animation film according to ten root values (love, respect, responsibility, patience, helpfulness, patriotism, friendship, honesty, self-control and justice) within the scope of values education. The directors of the Pinocchio film are Guillermo del Toro – Mark Gustafson and the total duration of the film is 114 minutes. The research was conducted using document analysis, which is included in qualitative methods. Content analysis and semiotic analysis were performed in the analysis of the data. As a result of the examination, positive and negative data regarding a total of $f=109$ root values were obtained in the Pinocchio cartoon. It is seen that the most common root values in the Pinocchio film are $f=27$ “honesty” and $f=27$ “love”. As a result of the examination, it was obtained that the least common root value was $f=2$ “patience” value.

Keywords: *Pinocchio, animation, root values, semiotics*

Anahtar Sözcükler: *Pinokyo, animasyon, kök değerler, göstergebilim*

¹ Doç. Dr., Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, ayselarslan@cumhuriyet.edu.tr, ORCID: 0000-0002-8775-1119

² Yüksek Lisans, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, arslanmevlde@gmail.com, ORCID: 0000-0002-8775-1119

Giriş

Toplumlar hangi çağda olursa olsun yaşanan olay ve olgulardan etkilenen düzenli, hareketli, değişim ve dönüşüm gösteren bir yapıya sahiptir. Toplumun farklı unsurları olmakla birlikte bir bütün olarak ele alındığında bütünü oluşturan parçaların etkileşimli ve sistemli olarak çalıştığı görülmektedir. Toplumsal sistemin her bir parçasındaki değişim birbirini etkilemektedir. Gerçekleşen değişimler pozitif yönlü olduğu gibi negatif yönlü de olabilmektedir. Toplumların değişim ve dönüşüm süreçlerinde yaşamış oldukları evrilmeler kültürel olarak toplumun varlığına yönelik doğrudan veya dolaylı olarak bir etki oluşturabilmektedir. Bu doğrultuda toplumsal bütünlüğün muhafaza edilebilmesinde değerlerin önemi kaçınılmazdır. Sosyolojik olarak değer; bireyin, toplumun önem verdikleri davranış, amaç ve tutumların gelişmesinde ölçüt oluşturmaktadır. Bu değerler herhangi bir bireyin ürünü değil çoğunluğun kabul ettiği, ciddiye aldığı ve benimsediği, toplumun ortak refahını korumayı amaçlayarak, düzenleme ve denetim aracı rolündedir (Tezcan, 2012). Değer; zamandan zamana, toplumdan topluma farklılık göstermekle birlikte belirli bir yaşamışlığın ortak ürünüdür (Inglehart, 2020). Toplumun değer yargılarının değişip-gelişmesinde siyasal, sosyal, ekonomik, kültürel, eğitimsel, hukuksal, inançsal değişkenlerin etkilerinden söz edilebilmektedir (Inglehart, 2018). Bu etkenlerin başında teknoloji ve medya gösterilebilir.

Teknoloji ve medya, her çağın kendi olanakları çerçevesinde kitle iletişim araçlarını belirleyen unsurlardır. Günümüzde teknolojinin hızlı gelişimi medyanın da teknoloji tabanlı olarak gelişmesine zemin hazırlamıştır. Teknolojinin sosyal hayatta kullanımının ve öneminin artması toplumsal varlık olan insanın teknolojiyle geçirdiği sürenin artması, teknolojinin sosyalizasyon sürecindeki etkisini açıklamaktadır (Kraut vd., 1998). Kitle iletişim araçlarının yaygın kullanımı ve çocukların çok küçük yaşlardan itibaren bu araçlara erişim olanağının olması çocukların tutum ve davranış geliştirmelerinde okul ve ailenin etkisinin üzerine çıkmasını beraberinde getirmiştir (Tezcan, 2012). Bu durum istenmeyen sonuçlar doğurabildiği gibi kontrollü olarak süreç ilerlediğinde istenilen sonuçları da ortaya koymaktadır. Günümüz animasyon filmlerinin karakterlerine bakıldığında sosyal hayata yakınlaştığı söylenebilir (Klein & Shiffman, 2009). Burada en önemli etkenlerden biri televizyon olmaktadır. Televizyonun yaygın kullanımı çocuklar için birincil toplumsallaşma aracı olmaktadır. Çocuklar toplumsallaşırken ailelerinden edindikleri değerlere ek olarak TV ekranlarında yer alan animasyon filmlerden birçok davranış

öğrenmektedirler. Böylelikle ilk toplumsallaşma deneyimi gerçekleşmektedir (Zencirkıran, 2016). Bu durum çocukların toplumsallaşırken sadece somut çevreden etkilenmediklerini ve öğrenmenin aile ile sınırlı kalmadığını göstermektedir.

Teknolojinin aracı rolü ile birçok animasyon filmde, çocuklara kazandırılmak istenilen toplumsal değerler konu edinilmektedir. TV ekranlarında Rafadan Tayfa, Maysa ve Bulut, İbi, Heidi, Z Takımı, Elif ve Arkadaşları, Kaptan Pengu ve Arkadaşları, Ege ile Gaga, Niloya, Eymen ile Çimen, Emiray Çevre Müfettişi gibi animasyon filmlerin yer aldığı görülmektedir. Animasyon filmleri insanbiçimcilik (Antropomorphizm) üzerine kuruludur. İnsanbiçimcilik; insani özelliklerin insan olmayan cansız varlıklara, hayvanlara, doğa güçlerine vb. yüklenmesidir (Medin, 2017). Bu animasyon filmlerine karşı oluşan ilgi sadece TV ekranlarında sınırlı kalmayarak sinema kültüründeki yerini de oluşturmuş durumdadır. Sinema toplumun ilgi, istek ve ihtiyaçlarını karşılayacak nitelikte ürün oluşturduğu gibi ait olduğu dönemde bir motifini sunmaktadır (Beller, 2012). Sinemada çıkan ürün toplumun üyelerince kendinden bir parça bulunduğunda anlamlı hale gelmekte ve amacına ulaşabilmektedir. Toplumsal olarak yaşanan olay ve olgular sinemaya yansımakta bu ise sinemanın bazen toplumun sesi bazen ise toplumun ihtiyacını karşılar nitelikte olduğunu göstermektedir (Denzin, 1995). Verilen mesajın doğru iletilebilmesi için gönderilen kodun doğru okunması gerekmektedir. Bu ise ortak bir değer varlığıyla mümkün olmaktadır.

Toplumsallaşma; çocuğun üyesi olduğu gruba veya topluma hazırlanması, toplumla bütünleşmesi eğitimi olarak tanımlanmaktadır. Çocuk ait olduğu grubun kültürünü etkileşimle kazanmaktadır. Bu etkileşim kaynağı birincil (aile, okul vs.) dahil olunan gruplar olduğu gibi kitle iletişim araçları da bu doğrultuda söylenebilmektedir (Tezcan, 2012). İnsanların gruplara katılma nedenleri arasında ilişki kurma ihtiyacı, ait olma ihtiyacı, güç sağlama, sosyal kimlik edinme, güvenlik sağlama, benzerleriyle birlikte olma gibi birçok unsur sayılabilmektedir (Zencirkıran, 2016). Doğuştan başlayarak hayatın her evresinde devam eden bu süreç, bireylerin birbirleriyle etkileşimleri sonucunda toplumsal davranış kalıplarının kabulü ve uygulanmasını sağlamaktadır (Grusec & Davidov, 2010). Birey bu süreçte kişilik kazanmakta ve topluma ait bir birey durumuna gelmektedir. Toplumsallaşma bireysel ve toplumsal istekler doğrultusunda gerçekleşmektedir. Toplumun değer, istek ve beklentilerini bireye kuşaktan kuşağa aktarması, bireye toplumsal rolünü öğretmesi nesnel bakımdan toplumsallaşmayı göstermektedir (Fomichov

& Fomichova, 2014). Birey toplumun belirlemiş olduğu yargılara göre hareket eder, benimseyip içselleştirirse öznel bakımdan toplumsallaşmadan söz edilmektedir. Bu toplumsallaşma süreci bireye kendisini ait hissedeceği bir kimlik kazandırmaktadır (Tezcan, 2012). Böylelikle birey edinmiş olduğu kimlikle birlikte aidiyetlik kazanmış olmakta ve toplumun bir parçası haline gelmektedir.

Değer, davranışların sınırlarını belirlemekte, doğru ile yanlış, iyi ile kötü arasındaki ayrımın öncül oluşturmaktadır. Pek çok normun dayanağını oluşturmakla birlikte değişime direnç gösterip kalıcı bir nitelik taşımaktadır (Canatan & Yıldırım, 2016). Aile ve okul toplumsallaşma sürecini yöneten başlıca iki kurum olarak görülmektedir. Ailede başlayan değerler eğitiminin okulda devam ettirilmesi amaçlanmaktadır. Bu bağlamda öğretim programları buna uygun olarak hazırlanmaktadır. Türkiye’de Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) Talim ve Terbiye Kurulu Kararı ile öğretim programlarına yerleştirilen on kök değer; sevgi, saygı, sabır, sorumluluk, adalet, özdenetim, yardımseverlik, dürüstlük, vatanseverlik ve dostluk öğrencilere kazandırılmak istenilen değerleri oluşturmaktadır (MEB, 2017). Bu kök değerler temel değerler olarak da kabul edilebilir. Bu bağlamda çocuklara yönelik olarak hazırlanan çizgi filmler ve animasyon filmlerinde bu değerlerin yer alması beklenmektedir. Alan yazında kök değerler temelinde animasyon film incelemeleri üzerine yapılan çalışmalara bakıldığında genel olarak Türk yapımı animasyon filmlerin konu edinildiği görülmektedir (Hakkoymaz, 2021; Şahin, 2019; Şentürk & Keskin, 2019). Fakat TV ekranlarında sadece Türk yapımı animasyon film yayınlanmamaktadır. Farklı kültürlere ait yabancı yapımlarda TV ekranlarında yerini almış durumdadır.

Toplumsal varlık olan insanın, bireyselliğe doğru sürüklenmiş olması sosyal medya araçlarıyla geçirilen süreyi artırmaktadır. Bireyselliğin ön planda olması toplumsal değerlerin yozlaşma nedenlerinden biri olarak gösterilmektedir. Örgün eğitim kurumları çocukların sosyalizasyon sürecini üstlenmiş durumdadır. Fakat çocuğun üyesi olduğu toplumda tek etkileşimde olduğu sosyal kurum eğitim kurumları değildir. Teknolojinin yaygınlaşması kitle iletişim araçlarının etkisini artırmaktadır. Gelişmiş ülkelerde yapılan çalışmalarda çocuğun kitle iletişim araçlarıyla geçirdiği vakitlerde büyük artış olduğu ortaya koyulmaktadır. Küçük yaştaki çocukların sosyalizasyonuna yönelik TV ekranlarında kültürel alışkanlıklar, yaşam tarzları, rol modelleri örnek oluşturmaktadır (Zencirkıran, 2016). Çocukların değer kazanımına ilişkin informal öğrenmelerin gerçekleşmesi sosyalizasyon süreci için kolaylık sağlamaktadır. Toplumsal birlik

ve beraberliğin korunabilmesi için sevgi, saygı, yardımseverlik, vatanseverlik, adalet, sorumluluk, özdenetim, dostluk, dürüstlük, sabır gibi temel değerlerin ön planda tutulması ve gelecek nesillere aktarılması önem taşımaktadır.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Toplumdan topluma farklılık gösteren değerler üzerinde göreceli bir yaklaşımdan söz edilebilir. Bu durum mutlak evrensel değerlerin olmayacağı anlamını taşımamaktadır. (Canatan & Yıldırım, 2016). Ülkemizde TV ekranlarında veya sinemalarda sadece Türk yapımı animasyon filmler yayınlanmamaktadır. Değerlerin genel ve soyut olması toplumdan topluma farklı şekillerde görünmesini sağlamaktadır (Tezcan, 2012). Kök değerlere ilişkin incelenen animasyon filmlerin hepsi Türk yapımı olup, Türk kültürünü destekler niteliktedir. Farklı kültürel yapıya sahip filmlerin hem TV ekranlarında verilmesi hem de sinemalarda gösterime girmesi sosyalizasyon sürecinde değer kazanımını etkilemektedir.

Değer kavramına gösterilen önemin atmasıyla birlikte, çocuklara kazandırılmak istenilen on kök değer formal eğitim kapsamında okul çatısı altında verilebilmektedir (Turan & Arslan, 2024). Kazandırılmak istenilen değerler sadece formal yolla değil informal çerçevede de desteklenmesi gerekli görüldüğü için çocuk animasyon filmlerinin incelenmesi önem arz etmektedir. Çağın getirmiş olduğu teknolojinin merkezde olduğu bir yaşamın idame ediliyor olması teknoloji ve medya merkezli çalışmaların gerekliliğini artırmaktadır. Bu doğrultuda çocuklara kazandırılmak istenilen değer algılarında çocuk animasyon filmlerinin öğrenme-öğretme sürecinde katkı sağlaması beklenmektedir. 18 Temmuz 2017'de MEB Talim ve Terbiye Kurulu'nun (MEB, 2017) yayınlamış olduğu 'Müfredatta Yenileme ve Değişiklik Çalışmalarımız Üzerine' adlı bildirisinde yer alan Değerler Eğitimine ilişkin on kök değer esas alınarak 2023 yılında en iyi animasyon filmi Oscar ödülünü alan Pinokyo filminde geçen on kök değer belirlenmesi ve göstergebilim yöntemi ile çözümleme yapılması amaçlanmıştır.

Yapılan çalışma şu sorular kapsamında ele alınmıştır.

- ✓ Filmde verilen değerler hangi tutum veya davranışlarla birlikte verilmiştir?
- ✓ Filmde yer alan değerler MEB'in belirlemiş olduğu değer kazanımlarıyla ilişkili midir?

- ✓ Filmde belirlenmiş olan kök değerlere ilişkin olumlu-olumsuz değer aktarımı nasıl gösterilmiştir?
- ✓ Film formal eğitimde kök değerler öğrenme-öğretme aracı olarak kullanılabilir mi?

Yöntem

Araştırmanın Deseni

Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi kullanılmıştır. Dokümanı incelerken anlamsal içerik analizi ve göstergebilimsel çözümlenmeden yararlanılmıştır. İçerik analizi; belirli kurallara dayalı kodlamalarla bir metnin bazı sözcüklerinin daha küçük içerik kategorileri ile özetlendiği, belirli bir kategoriye girecek ölçütün sağlanmasında hep aynı ölçütün kullanmasını sağlayan sistematik, yinelenebilir bir teknik olarak tanımlanmaktadır. İçerik analizi yalnızca yazılı malzeme üzerine kullanılan bir teknik değildir. Görsellerin, sesli kayıtların, televizyon programlarının, sembolik davranışların ve çekimlerin incelenmesinde de uygulanmaktadır (Büyüköztürk vd., 2023). Araştırma kapsamında kullanılan göstergebilimsel yöntem gösterge, gösteren ve gösterilenden oluşmaktadır. Analizi yapılacak olan animasyon film Saussure'nin göstergebilimsel yaklaşımı kullanılarak çözümlenmiştir. Saussure'e göre aralarında nedensiz bir ilişki bulunan gösteren ve gösterilen, temel anlam birimi olan göstergeyi oluşturmaktadır. Bir bütün olarak gösterge incelendiğinde gösteren ve gösterilen bir araya geldiklerinde anlam kazanmaktadır. Göstergebilim yöntemi hem sözlü hem sözsüz göstergelerin ele alınıp çözümlendiği bir disiplindir (Mutlu, 2012). Gösteren; ses, nesne, ışık, renk, hareket gibi duyularla algılanan iken gösterilen; düşünceler, değerler, yüklenilen anlamlardır (Aydın, 2016). Bu amaçla filmin tema ve kodlarına ilişkin temel söylemlerin verdikleri düz anlamlar ve yan anlamlar çözümlenerek kök değerlerle ilişkilendirilmesi yapılmış ve MEB'in belirlemiş olduğu değer kazanımlarıyla ilişkili olumlu-olumsuz değer aktarımı tespit edilmeye çalışılmıştır.

İşlem / Analiz Süreci

Araştırmada doküman olarak 2022 yapımı Pinokyo animasyon filmi kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen verilerin çözümlenmesinde içerik analizi tekniği kullanılarak, on kök değer tema olarak belirlenmiştir. Temalara ilişkin kodların oluşturulabilmesi için film yazılı bir doküman haline getirilmiştir. Oluşturulan temalar; sevgi, saygı, sorumluluk, sabır, adalet, vatanseverlik,

yardımsızlık, dürüstlük, sorumluluk, özdenetim olarak MEB belirlemiş olduğu kök değerlerden oluşturulmuştur. Film içerisinde yer alan her bir değer 1 (bir) frekans (f) olarak kabul edilmiştir. Bir diyalog cümlesi içerisinde birde fazla kök değer olduğu durumlarda her bir değer ayrı ayrı sayılmıştır. Oluşturulan alt temalara ilişkin bulguların göstergebilim çözümlemeleri yapılmıştır.

Araştırmanın Geçerlik ve Güvenirliğini

Araştırmanın geçerlik ve güvenirliğini artırmak için MEB'in değerler eğitiminde ulaşılması hedeflenen evrensel değer listesi tema oluşturmada temel alınmıştır. Film incelenirken belirlenen temalarla ilişkili kodlar frekans analizi sonucu oluşturulmuştur. Film farklı zaman aralıklarında her iki araştırmacı tarafından beş kere tekrar izlenerek yazılı bir döküman haline getirilmiştir. Araştırmacılar birlikte sözlü ifadeleri, tutum ve davranışları dikkate alarak $f=124$ kök değer belirlemiştir. Belirlenen kök değerlere ilişkin sahneler doğrudan alıntıları ile birlikte üç yüksek lisans öğrencisine verilerek görüş alınmıştır. Yüksek lisans öğrencileri belirlenen kök değerler üzerinden $f=109$ değer ortak olarak belirlendiği ve $f=15$ değer istenilen mesajı içermediğine dair görüş alınmıştır. Araştırma Miles ve Huberman'ın (1994) güvenirlilik formülü ile hesaplanmıştır.

Miles ve Huberman'ın Güvenirlilik Formülü = Görüş/(Görüş+Görüş Ayrılığı)

$$=124/(124+15)$$

$$=0,89$$

Belirlenen kod ve temalar iki uzmana verilerek ayrıca görüş alınmıştır. Uzmanlar belirlenen kodları ve temaları birlikte inceleyerek $f=107$ değer ortak olarak belirlendiği $f=17$ kök değere ilişkin sahnelerin istenilen amaca hizmet etmediği yönünde bir görüş alınmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) güvenirlilik formülüne göre:

$$=124/(124+17)$$

$$=0,88$$

Formülden elde edilen sonuçlar doğrultusunda araştırmacılar ve yüksek lisans öğrencileri arasında %89 oranında; araştırmacılar ve uzmanlar arasında %88 oranında bir uzlaşma sağlanılmıştır. Miles ve Huberman'ın (1994) güvenirlilik formülüne göre sonucun %70'in

üzerine çıkması güvenilirlik için geçerli bir orandır. Araştırmada uzmanlar ve yüksek lisans öğrencilerinden alınan görüşler dahilinde amaç dışı olarak görülen ortak olarak belirlenmiş $f=15$ veri çıkarılmıştır. Çalışmada ortak olarak kabul görülen $f=109$ kök değer çalışmaya dahil edilmiştir. Belirlenen sahneler ayrıntılı olarak kaydedilerek doğrudan çalışmaya aktarılmıştır.

Bulgular

Bu başlık altında öncelikle Pinokyo filmine ilişkin bilgilere yer verilmiştir Daha sonra çalışmada elde edilen bulgular sunulmuştur.

Filmin Künyesi

Yönetmen: Guillermo del Toro – Mark Gustafson

Oyuncular: Gregory Mann (Pinokyo), Ewan McGregor (Sebastian), David Bradley (Master Geppetto), Finn Wolfhard (Lampwick), Cate Blanchett (Spazzatura), John Turturro (Dottore), Ron Perlman (Coachman), Tim Blake Nelson (Black Rabbits), Burn Gorman (Priest), Christoph Waltz (Christoph Waltz) ve Tilda Swinton (Death).

- ✓ Dağıtıcı: Netflix
- ✓ Çıkış Tarihi: 9 Aralık 2022
- ✓ Dil: Türkçe Dublaj
- ✓ Süre: 114 Dakika
- ✓ Tür: Animasyon Filmi

Filmin Özeti

Geppetto usta tek oğlu Carlo'yu Büyük Savaş zamanında kaybeder. Kaybının ardından kendini toparlayamaz. Oğlu Carlo'ya yapmayı planladığı kuklayı tamamlamaya karar verir. Yalnız yaşayan Geppetto ustanın haline ruhlar üzülür ve onun üzüntüsünü hafifletmek için çam ağacından yapılmış olan kuklaya can verirler. Ruhlar kuklaya Pinokyo ismini verir ve ağacın içinde yaşayan Sebastian'ı (cırcır böceği) ise Pinokyo'nun dünyada iyi biri olması için görevlendirirler. Pinokyo farklılığıyla dikkatleri üzerine çekmiştir. Karnavallarda çalışmış ve askeri eğitime alınmıştır. Birçok kez ölüp tekrar hayata dönmüştür. Filmin sonuna doğru

babasının (Geppetto) hayatını kurtarmak için ölümlü bir çocuğa dönüşmüştür. En son film sahnesinde babası ve yol arkadaşlarının hepsi hayata veda etmiştir.

Filmde Yer Alan Kök Değerlerle İlişkilendirilen Tutum, Davranış ve Kavramlar

Tablo 1

Değerler

Kök Değerler	Tutum, Davranış ve Kavramlar
Sevgi	Sarılmak, özlem, empati, inanç, öğüt vermek, evlat sevgisi, önemsemek, okul sevgisi kabullenilme, baba sevgisi, şiddet
Saygı	Söz dinlemek, anlayışlı olmak, çıkar
Sorumluluk	Tam olmak, görev, pişmanlık, söz vermek, okula gitmek, bağlayıcılık, yük olmak
Özdenetim	Yeterlilik, taklit, hırs, kıyas, kendin olmak, itaat etmek, cesaret, elinden geleni yapmak
Adalet	Karşılık, eşitlik, yasa, kural
Vatanseverlik	Düzen, gençlik kampı
Yardımseverlik	Korumak, gururlandırmak, kurtarmak
Dostluk	Savaş, silah, birliktelik, rekabet
Dürüstlük	Yalan
Sabır	Beklemek

Yukarıdaki Tablo 1’de filmde yer alan olumlu-olumsuz kök değerlerle ilişkilendirilen tutum, davranış ve kavramlar gösterilmiştir. Belirlenirken doğrudan ve dolaylı olarak anlatılmak istenilen değerler göz önünde tutularak kök değerlerle ilişkilendirilmiştir.

Filmde Yer Verilen Değerlerin MEB’in On Kök Değerine İlişkin Frekans Analizi

Filmde yer verilen kök değerler incelendiğinde MEB’in belirlemiş olduğu on kök değer (sevgi, saygı, sorumluluk, özdenetim, adalet, vatanseverlik, yardımseverlik, dostluk, dürüstlük ve sabır) kazanım olarak değerlendirilmesinde elde edilen verilere göre olumlu-olumsuz olarak $f=109$ kök değere ilişkin veri elde edilmiştir. Bu verilere göre filmde $f=27$ %24.77 sevgi, $f=12$ %11.01 dürüstlük, $f=18$ %16.51 sorumluluk, $f=16$ %14.68 dostluk, $f=13$ %11.93 özdenetim, $f=8$ %7.34 adalet, $f=4$ %3.67 saygı, $f=5$ %4.59 yardımseverlik, $f=4$ %3.67 vatanseverlik ve $f=2$ %1.83 sabır değerine yer verildiği görülmektedir.

Filmde Yer Verilen Olumlu-Olumsuz Kök Değerlere İlişkin Göstergibilimsel Çözümlenmeler

Filmde yer alan değerler yer aldıkları sahne ve dk. olarak, değerlere ilişkin cümleler tırnak içinde verilmiştir.

Fotoğraf 1 (F1): Sabır (02.03 dk.)	F2: Dürüstlük (02.27 dk.)	F3: Dürüstlük (02.50 dk.)

F1: “Carlo bütün iyi şeyler sabır gerektirir.” (sabır olumlu)

F2: “Sakin yalan söyleme yoksa burnun uzar ve uzar ve bu kadar olur.” (dürüstlük olumlu)

F3: “Yalanlar sevgili oğlum anında fark edilir. Çünkü uzun burunlara benzerler.” (dürüstlük olumlu)

Tablo 2

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F1	İnsan	Geppetto usta	Sabır
F2	Organ	Burun	Dürüstlük
F3	Organ	Uzun burun	Dürüstlük

Tablo 2’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F1: Sabır sonrasında her zaman güzel şeylerin olduğu belirtilmektedir.

F2 ve F3: Yalanların insanlar tarafından aslında hemen fark edilebilecek kadar merkezde ve açık olduğu söylenmektedir. Dürüstlük ve sabır değerlerini aktaran karakterin Geppetto Usta olduğu görülmektedir.

F4: Sevgi (04.02 dk.)	F5: Sorumluluk (05.02 dk.)	F6: Sevgi (10.24 dk.)

F4: “Sen en çok sevdiğim en değerlim her şeyden çok seviyor içim, huzur dolar neşelenir, düşündükçe şarkı söylerim.” (sevgi olumlu)

F5: “Mükemmel ve eksiksiz olmalı.” (sorumluluk olumlu)

F6: “Gebetto onun yanından (mezarlık) hiç ayrılmıyordu.” (Sevgi olumlu)

Tablo 3

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F4	İnsan	Geppetto-Carlo	Sevgi
F5	Nesne	Kozalak yaprakları	Sorumluluk
F6	İnsan	Geppetto	Sevgi

Tablo 3’te sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F4: Babanın çocuğuna karşı sevgisi arka planda çalan şarkı ve davranışla gösterilmektedir. İnsanların sevdikleri insanlara sarılma davranışı göstermesi, sevginin beden dili ile ortaya koyduğu sonuçlarındandır. Somut olarak aktarılan her türlü kavram öğrenmeyi daha kolay sağlayabilmektedir.

F5: Yapılacak görevin veya sorumluluğun en iyi şekilde olabilmesi, mükemmel sonuç elde edilmesi için eksiksiz malzeme ya da araç gereç kullanılması gerektiği vurgulanmaktadır.

F6: Ölüm insanların özlemlerinin yoğun olduğu ama kavuşmaların olamayacağı gelişim sürecinin en son aşamasıdır. Geppetto Usta, oğlu Carlo’nun mezarında onunla konuşarak özlemini ve acısını dindirmeye çalışmaktadır. İnsanlar sevdikleri insanlara karşı özlem duymaktadır. Özlem duygusu sevgi değeriyle ilişkilendirilmektedir.

F7: Sorumluluk (10.28 dk.)	F8: Sevgi (12.14 dk.)	F9: Sorumluluk (17.05 dk.)

F7: “Kilisenin çamlığı hala tamamlanmamıştı.”(sorumluluk olumsuz)

F8: “Oğlum keşke bana geri dönebilseydin çok üzgünüm.” (Sevgi olumlu)

F9: “Ona göz kulak ol, iyi olması için rehberlik et.” (Sorumluluk olumlu)

Tablo 4

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F7	Nesne	Put	Sorumluluk
F8	İnsan	Geppetto	Sevgi
F9	Soyut varlık	Ruh	Sorumluluk

Tablo 4’te sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F7: Geppetto Usta oğlunun ölümünden sonra kendi görev ve sorumluluklarını yerine getirmemektedir. Böylelikle sorumluluk değerinin olumsuz değer aktarımı gösterilmektedir.

F8: Geppetto Usta’nın Carlo’nun ölümünü kabullenmekte güçlük çekiyor olması oğluna duyduğu sevgiden kaynaklanmaktadır.

F9: Pinokyo’ya can verecek olan ruh, onun dünyaya uyum sağlaması ve iyi biri olması için Sebastian’ı (cırcır böceği) görevlendirir. Görevler sorumluluklarımızın bir parçasını oluşturmaktadır.

F10: Adalet-sorumluluk (17.21 dk.)	F11: Sorumluluk (22.48 dk.)	F12: Sorumluluk (23.10 dk.)

F10: *“Tamam bu dünyada ne verirsen onu alırsın.” (Adalet olumlu)*

F10: *“Bu sorumluluğu üstlenirsen sana bir dilek hakkı vereceğim.” (sorumluluk olumlu)*

F11: *“Baba, özür dilerim.” (Sorumluluk olumlu)*

F12: *Pişmanlık.(Sorumluluk olumlu)*

Tablo 5

Değerler

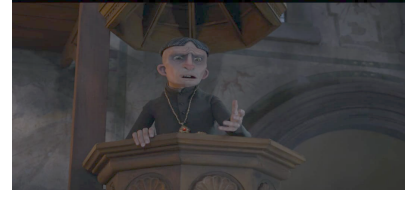
	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F10	Soyut varlık	Ruh	Adalet
F10	Hayvan	Sebastian	Sorumluluk
F11	İnsan	Pinokyo	Sorumluluk
F12	Davranış	Hüzünlü bakış	Sorumluluk

Tablo 5’te sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F10: Sebastian ve ruh arasında sözlü olarak bir sözleşme bulunmaktadır. Sözleşmeler sorumluluk değeriyle ilişkilendirilmektedir. Sözleşmede Sebastian’ı görevlendiren ruh, edindiği sorumluluk karşılığında bir dilek hakkı sunar. Sebastian yerine getirdiği görev karşılığında kazanmış olduğu hakkı istemektedir. Kazanılmış hakların yerine getirilmesi adalet değeriyle ilişkilendirilmektedir.

F11: Yapılan bir işin sorumluluğunun alınması kadar yanlış yapılan bir davranışın sorumluluğunu da almak önemlidir. Pinokyo yanlış davranışının sonucunda özür dileyerek yaptığı yanlışın sorumluluğunu almaktadır.

F12: Geppetto Usta Pinocchihio’yu odaya hapseder fakat onun özür dilemesinden sonra pişman olarak üzülmeştir. Sevinç, mutluluk, öfke, pişmanlık... duyguların insanların jest ve mimiklerine yansıdığı görülmektedir.

F13: Dostluk-Adalet (24.15 dk.)	F14: Saygı-Sorumluluk (23.41 dk.)	F15: Sorumluluk (26.13 dk.)

F13: *İnan-İtaat Et-Savaş. (Dostluk olumsuz-Adalet olumsuz)*

F14: *“Lütfen dur! Babana itaat etmelisin.” (Saygı olumlu)*

F14: *“Söyleneni yapmalısın?” (sorumluluk olumlu)*

F15: *“Kutsal İsa’mızı bunca yıl bitirmemişken gidip de bu şeyi mi yaptın?” (sorumluluk olumsuz)*

Tablo 6

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F13	Yazı	Slogan	Dostluk-Adalet
F14	Hayvan	Sebastian	Saygı
F14	Hayvan	Sebastian	Sorumluluk
F15	İnsan	Rahip	Sorumluluk

Tablo 6’da yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F13: Savaşı normalleştiren bir slogan görülmektedir. Bu durum dostluk kavramına ters düşmektedir. Ayrıca itaat etmek bir başkasının üstünlüğünü kabul etmektir. Bu yönüyle de eşit bir yaklaşımdan uzak kalınarak adalet değerine aykırı bir mesaj vermektedir.

F14: ‘İtaat etmek’ kavramı burada büyüklerin sözünü dinlemek anlamında kullanılmaktadır. Anne-babaların çocukları için söylediği her söz onların iyiliği içindir ve buna saygı duyulması gerektiği belirtilmektedir. Ailelerin çocuklarından yapmasını istediği davranışlar çocukların sorumlulukları dahilinde görülmektedir.

F15: Tamamlanmamış görev gösterilerek sorumluluk kavramına ilişkin olumsuz örnek verilmektedir. Yaşanılan kayıpların sorumlulukları olumsuz etkileyebileceği gösterilmektedir.

F16: Dürüstlük (26.55 dk.)	F17: Dürüstlük (27.07 dk.)	F18: Dürüstlük (27.08 dk.)

F16-17-18: “Yalan söyledin... Ne kadar yalan söylersen o kadar uzar(burun).” (dürüstlük olumsuz)

Tablo 7

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F16-17-18	Organ	Uzun burun	Dürüstlük

Tablo 7’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F16-17-18: Dürüstlük değerine ilişkin kazanım gösterilmektedir. Yalan söylemek burun ile ilişkilendirilmiştir.

F19: Vatanseverlik (28.41 dk.)	F20: Sorumluluk (28.50 dk.)	F21: Sevgi (31.42 dk.)

F19: “Kasabanın iyiliğini gözetiyor.” (vatanseverlik olumlu)

F20: “Ne isterseniz yapacağım size söz veriyorum.” (sorumluluk olumlu)

F21: “Küçük yaştaki bir çocuğu kaybetmek bir baba için büyük yüküdür.” (sevgi olumlu)

Tablo 8

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F19	İnsan	Asker	Vatanseverlik
F20	İnsan	Geppetto	Sorumluluk
F21	İnsan	Pinokyo	Sevgi

Tablo 8’de yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F19: Toplumsal düzenin bozulmaması ve korunması vatani bir sorumluluktur. Pinokyo toplumsal bir tehdit olarak görülmektedir. Vatani sorumluluklar vatanseverlik değeriyle ilişkilendirilmektedir.

F20: Pinokyo’nun zararsız olduğuna ilişkin yeterli açıklamayı kabul etmeyen asker gerekeni yapması için Geppetto’ya görev vererek sorumluluk değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır.

F21: Dolaylı olarak özlemden bahsedilmektedir.

F22: Sevgi (36.32 dk.)	F23: Sevgi (37.10 dk.)

F22: “Onu herkes seviyor (put)... Hepsi ona şarkı söylüyordu.” (sevgi olumlu)

F23: “Zamanla seni tanıyacaklar ve sevecekler.” (sevgi olumlu)

Tablo 9

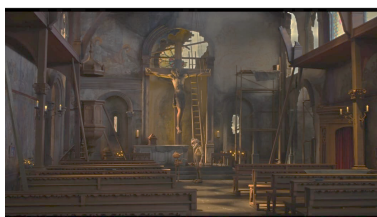
Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F22	Nesne	Put	Sevgi
F23	İnsan	Geppetto	Sevgi

Tablo 9’da bakıldığında gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F22: Pinocchio puta karşı yapılan sevgi göstergelerini sorgulamaktadır. Tahtadan yapılmış bir puta sevgi gösteriliyorken kendisinin de tahtadan yapılmış olmasına karşın neden sevilmediğini merak etmektedir.

F23: Sevgi zaman geçtikçe oluşan, yapılan paylaşımlar arttıkça oluşan bir duygudur. Geppetto Usta sevgi değerinin oluşumuna ilişkin açıklamada bulunmaktadır.

F24: Sevgi (37.52 dk.)	F25: Özdenetim (38.02 dk.)	F26: Özdenetim-sevgi(38.10 dk.)

F24: “Onu çok mu seviyordun? Seviyordum. Yani seviyorum.” (sevgi olumlu)

F25: “Öyleyse tıpkı Carlo gibi olacağım.” (özdenetim olumsuz)

F26: “En iyi ben olacağım.” (özdenetim olumsuz)

F26: “*Seni gururlandıracağım.*” (sevgi olumlu)

Tablo 10

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F24	İnsan	Pinokyo	Sevgi
F25	İnsan	Pinokyo	Özdenetim
F26	İnsan	Pinokyo	Özdenetim
F26	İnsan	Pinokyo	Sevgi

Tablo 10’da yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F24: Sevgi değeri gösterilmektedir. Bir babanın oğluna karşı sevgisi onu kaybetse de devam edeceği vurgulanmaktadır.

F25: Pinokyo kendisini sevdirmek için kendi gibi olmaktan vazgeçip Carlo gibi olmak istemektedir. Böylelikle özdenetim değerinin olumsuz yansımaya ilişkin değer aktarımı söz konusudur.

F26: Kendi sınırları üzerine çıkararak ve kendisi gibi değil de Geppetto Usta’nın sevdiği oğlu gibi davranarak ancak babasının onu seveceğini düşünen Pinokyo, babasına duyduğu sevgiden karşılık görmek için Carlo gibi olmak istemektedir. Özdenetim değerine ilişkin olumsuz olarak aktarım görülmektedir.

F27: Dürüstlük (39.04 dk.)	F28: Sevgi (39.17 dk.)	F29: Sorumluluk (39.46 dk.)

F27: “*Yalan söylemeyi reddediyorum.*” (dürüstlük olumlu)

F28: “*Kafam karıştı artık okulu sevdiğimi sanmıyorum.*” (sevgi olumsuz)

F29: “*Babama okula gideceğime söz verdim.*” (sorumluluk olumlu)

Tablo 11

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F27	İnsan	Pinokyo	Dürüstlük
F28	İnsan	Pinokyo	Sevgi
F29	İnsan	Pinokyo	Sorumluluk

Tablo 11’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F27: Dürüstlük değerine ilişkin örnek görülmektedir.

F28: Sevgi sadece ebeveyn dışında birçok canlı cansız varlıklara yüklenmektedir. Okula gitmeyi sevip sevmediğini sorgulayarak eğitime karşı sevginin olumsuz değer aktarımı görülmektedir.

F29: Söz vermek ve verilen sözü yerine getirmek bireyin sorumlulukları dahilindedir.

F30: Sorumluluk (42.22 dk.)	F31: Saygı-dürüstlük-özdenetim (43.24 dk.)	F32: Sevgi (43.42 dk.)

F30: “Oğlun bugün okula gitmemiş.” (sorumluluk olumsuz)

F31: “Kuklalara hayatın her alanında saygı duyarlar.” (saygı olumlu-dürüstlük olumsuz-özdenetim olumsuz)

F32: “Herkes seni sevecek ve ismini haykıracak.” (sevgi olumlu)

Tablo 12

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F30	İnsan	Pinokyo	Sorumluluk
F31	İnsan	Dottore	Saygı-Dürüstlük-Özdenetim
F32	İnsan	Pinokyo	Sevgi

Tablo 12’de yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F30: Okula gitmek çocukların edinmiş oldukları en önemli sorumluluktur. Pinokyo okula gitmeyerek sorumluluk değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F31: Saygı değerine örnekmiş gibi gösterilse de aslında kuklalık özdenetim değeriyle çelişmekte yalan söylediği için dürüstlük değerine de olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F32: Toplum tarafından beğenilip onaylanmak toplumun bir üyesi durumuna gelmekte önemli görülmektedir.

F33: Sevgi (45.49 dk.)	F34: Sorumluluk-özdenetim (46.29 dk.)	F35: Dürüstlük (46.42 dk.)

F33: “Ben bir yıldızım. Beni sevdiler, beni kabul ettiler.” (sevgi olumlu)

F34: “Bana söz vermiştin. Uslu duracaktın tıpkı tıpkı... Carlo gibi... (sorumluluk olumsuz-özdenetim olumsuz)

F35: “Çalıkların arasından çıkıp kitabımı aldılar.” (dürüstlük olumsuz)

Tablo 13

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F33	İnsan	Pinokyo	Sevgi
F34	İnsan	Geppetto Usta	Sorumluluk-özdenetim
F35	İnsan	Pinokyo	Dürüstlük

Tablo 13’te sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F33: İnsanın olduğu gibi kabul ediliyor olması bireyi mutlu etmektedir. Pinokyo’nun sevgi doyumunu sağlıyor olması sevgi değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır.

F34: Söz vermek sorumluluklarımız arasında yer almaktadır. Geppetto Usta Pinokyo ve Carlo arasında devamlı kıyas yapmaktadır. Kıyas özdenetime karşıt örnek oluşturmaktadır.

F35: Pinokyo bulunduğu durumdan kendini haklı göstermek için yalan söylemektedir. Bu durum dürüstlük değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F36: Dürüstlük (46.58 dk.)	F37: Dürüstlük(47.05 dk.)	F38: Sabır (51.10 dk.)

F36: “Pinokyo bana yalan söylememelisin.” (Dürüstlük olumsuz)

F37: “Yalanlar yalanlar ve yine yalanlar Ben yalan söylemiyorum.” (Dürüstlük olumsuz)

F38: “İkimizde kumun bitmesini beklemek zorundayız.” (sabır olumlu)

Tablo 14

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F36	İnsan	Geppetto	Dürüstlük
F37	İnsan	Pinokyo	Dürüstlük
F38	Nesne	Kum saati	Sabır

Tablo 14’te yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F36: Yalan söylemek dürüstlük değeriyle çelişmektedir.

F37: Pinokyo yalan söyleyerek dürüstlük değerine karşı olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F38: Pinokyo’nun öldükten sonra tekrar dünyaya geri dönebilmesi için kum saatinin dolmasını bekleme zorunluluğu bulunmaktadır. Belirli zaman sonrasında dünyaya geri dönebilecektir. Böylelikle beklemek sabır değeriyle ilişkilendirilmiştir.

F39: Saygı (52.36 dk.)	F40: Saygı (52.40 dk.)	F41: Sorumluluk(53.12 dk.)

F39: “Bu ne cüret bayım biraz saygılı olun.” (saygı olumlu)

F40: “Sende bana ve sezonluk kazanç beklentime saygı göster.” (saygı olumsuz)

F41: “Yasal olarak bağlayıcı bir sözleşmem var. Hem sanatçı hem yönetim tarafından imzalanmış.” (sorumluluk olumlu)

Tablo 15

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F39	İnsan	Geppetto	Saygı
F40	İnsan	Dottore	Saygı
F41	Nesne	Sözleşme	Sorumluluk

Tablo 15’te yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F39: Geppetto Usta, Pinokyo’nun kaza geçirmesine ilişkin olarak insanların anlayış göstermesini beklemektedir. Bu durum saygı değerine örnek oluşturmaktadır.

F40: Lampwick için kaza geçirmiş Pinokyo’nun sağlık durumunun hiçbir önemi yoktur. Çıkarları doğrultusunda kazanç sağlayamayacağı için tartışma yaratmaktadır. Bu durum ise saygı değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F41: Sözleşmeler taraflar arasında karşılıklı sorumluluk yüklemektedir. Pinokyo sözleşmeyi imzalayarak belirli görev ve sorumluluğu üstlenmiş bu durum ise sorumluluk değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır.

F42: Vatanseverlik (53.50 dk.)	F43: Dostluk (53.55 dk.)	F44: Dostluk (54.34 dk.)

F42: “O ideal bir asker yasa gereği gençlik kampına alınması gerekiyor. (Vatanseverlik olumlu)

F43: “Eğlenceli bir şey olmalı ateş etmeyi ve savaşmayı öğrenebilirim...” (dostluk olumsuz)

F44: “Hayır Pinokyo savaş eğlenceli değildir. Savaş iyi değildir.” (dostluk olumlu)

Tablo 16

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F42	İnsan	Asker	Vatanseverlik
F43	İnsan	Pinokyo	Dostluk
F44	İnsan	Geppetto	Dostluk

Tablo 16’da sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F42: Gençlik kampı, küçük yaşta çocukların asker olarak yetiştirilmesini sağlayan bir kamptır. Bu kamp vatanseverlik değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır.

F43: Pinokyo’nun savaşı eğlenceli bulması dostluk değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F44: Geppetto Usta’nın savaşın iyi olmadığını anlatması dostluk değerine ilişkin olumlu örnek oluşturmaktadır.

F45: Adalet (54.41 dk.)	F46: Özdenetim (55.13dk.)	F47: Sorumluluk (56.04 dk.)

F45: “Hoşumuza gitmese bile hepimiz yasaya uymak zorundayız.” (adalet olumlu)

F46: “Neden biraz daha Carlo gibi olamıyorsun.” (özdenetim olumsuz)

F46: “Çünkü Carlo değilim. Carlo gibi olmak istemiyorum.” (özdenetim olumlu)

F47: “Ben yük olmak istemiyorum. Babamı üzüp bana öyle bağırmasına da sebep olmak istemiyorum.” (sorumluluk olumlu)

Tablo 17

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F45	İnsan	Geppetto	Adalet
F46	İnsan	Geppetto	Özdenetim
F46	İnsan	Pinokyo	Özdenetim

F47

İnsan

Pinokyo

Sorumluluk

Tablo 17’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F45: Yasalara uymak herkesin yükümlü olduğu ve adalet değeriyle ilişkilendirilen bir kavramdır.

F46: Geppetto Pinokyo’nun Carlo gibi olmasını istemektedir. Bu durum özdenetime aykırı bir örnek oluşturmakta iken Pinokyo’nun özgünlüğünü korumak istemesi özdenetim değerine ilişkin olumlu örnek oluşturmaktadır.

F47: Pinokyo kendi sorumluluğunu kendi almak istemektedir. Bir başkasına bağlı olarak yaşam idame ettirmek istememesi sorumluluk değerine ilişkin olumlu örnek oluşturmaktadır.

F48: Sevgi-Sorumluluk (57.10dk.)	F49: Adalet (58.20 dk.)	F50: Sevgi (60.32 dk.)

F48: “... Bir de onu sevdiğimi ve artık yük olmayacağım.” (sevgi olumlu-sorumluluk olumlu)

F49: “Kazancı tam olarak yarı yarıya paylaşacağız.” (adalet olumlu)

F50: “Öğreneceği çok şey var ama seni olduğun gibi seviyor. Sende aynısını yapsan ölür müydün?” (sevgi olumlu)

Tablo 18

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F48	İnsan	Pinokyo	Sevgi-Sorumluluk
F49	Geometrik Şekil	Çember	Adalet
F50	Hayvan	Sebastian	Sevgi

Tablo 18’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F48: Evi terk eden Pinokyo giderken babasını ne kadar sevdiğini söylemesi, sevgi değerine ilişkin olumlu örnek oluşturmaktadır. Kendi ayakları üzerinde durarak babasına yük olmak istememiştir ve bu durum özdenetim değerine olumlu örnek oluşturmaktadır.

F49: Elde edilen kazancın tam olarak eşit bölüştürülmesi adalet değeriyle ilişkilendirilmiştir.

F50: Pinokyo babasını olduğu gibi kabullenip sevmektedir. Bu durum sevgi değerine örnek oluşturmaktadır.

F51: Dostluk (63.03 dk.)	F52: Dostluk (63.05 dk.)	F53: Dostluk (63.10 dk.)

F51: “Savaşı biz kazanacağız!” (dostluk olumsuz)

F52: Sahne gösterisinde kullanılan savaş aletleri. (dostluk olumsuz)

F53: Faşizmi savunan şarkı sözleri. (dostluk olumsuz)

Tablo 19

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F51	Nesne	Gazete	Dostluk
F52	İnsan	Pinokyo	Dostluk
F53	İnsan	Pinokyo	Dostluk

Tablo 19’da yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F51: Gazetelerde yer alan savaş içerikli manşetler dostluk değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F52: Pinokyo’nun savaş aletlerini sahne gösterisinde kullanıyor olması dostluk değerine olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F53: Faşizmi savunan şarkı sözleri dostluk değerine olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F54: Adalet (65.23 dk.)	F55: Sevgi (68.30 dk.)	F56: Dürüstlük(68.42 dk.)

F54: “Hiç unutmuyum bak yarısı sana yarısı bana...” (adalet olumsuz)

F55: “O seni umursamıyor.” (sevgi olumsuz)

F56: “Dottore bana yalan söylemez.” (dürüstlük olumsuz)

Tablo 20

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F54	İnsan	Dottore	Adalet
F55	Hayvan	Spazzatura	Sevgi
F56	İnsan	Pinokyo	Dürüstlük

Tablo 20’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F54: Dottore elde ettiği kazanç sonrasında paylaşımı eşit olarak yaptığını göstermiş olsa da yaptığı kesintiler sonrası eşitlik söz konusu değildir. Bu durum adalet değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F55: Pinokyo’yu Dottore’nin önemsemiyor olması sevgi değeriyle çelişmektedir.

F56: Yalan söylemek dürüstlük değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F57: Sevgi (70.23 dk.)	F58: Yardımseverlik (70.38 dk.)	F59: Özdenetim (71.28 dk.)

F57: “Kimse seni istemiyordu seni ben aldım, ben kurtardım keşke bıraksaydım da ölseydin.” (sevgi olumsuz)

F58: “Gösterinin yıldızı benim ve arkadaşşıma böyle muamele edilmesine izin veremem.” (yardımseverlik olumlu)

F59: “Sen de kölesin... Emirlerimi yerine getireceksin... Bana itaat edeceksin.” (özdenetim olumsuz)

Tablo 21

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F57	İnsan	Dottore	Sevgi
F58	İnsan	Pinokyo	Yardımselik
F59	İnsan	Dottore	Özdenetim

Tablo 21’de yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu Őu Şekildedir:

F57: Dottore Spazzatura’ya Şiddet uygulamaktadır. Bu durum sevgi değerine ilişkin olumsuz örnek oluŐturmuştur.

F58: Pinokyo Spazzatura’ya yapılan Őiddete karşı gelerek onu korumak istemesi yardımselik değerine ait olumlu örnek oluŐturmuştur.

F59: Dottore, Pinocchihio’nun kendi istekleri doğrultusunda ona itaat ederek davranmasını istemektedir. Bu durum ise özdenetim değeri için olumsuz örnek teŐkil etmektedir.

F60: Sevgi (74.20 dk.)	F61: Sorumluluk (75.06 dk.)	F62: Özdenetim (76.32dk.)

F60: *“Bu kukla hoŐuma gitmedi. Bu kuklayı vurun...” (sevgi olumsuz)*

F61: *“Bana göre sana korkunç bir yük verilmiş.” (sorumluluk olumlu)*

F62: *“Emirlerime uyup itaat etmeyi öęrenirsen mükemmel bir asker olacaksın.” (özdenetim olumsuz)*

Tablo 22

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F60	İnsan	Mussolini	Sevgi
F61	Varlık	Ruh	Sorumluluk
F62	İnsan	Asker	Özdenetim

Tablo 22’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F60: Pinokyo Dottore’ye ders vermek için sahnede söylemesi gereken şarkının sözlerini değiştirerek söyler. Mussolini bu durumu beğenmez ve Pinokyo’nun vurulmasını ister. Sonuç olarak bakıldığında sevgi değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F61: Sorumluluk ağır geldiği zaman yük olmaya başlamaktadır. Burada yük gibi gösterilen sorumluluk değeriyle ilişiktir.

F62: İnsanın kendi iradesine yok sayarak başka biri tarafından yönlendirilmesi, itaat etmesi özenetim değeriyle çelişmektedir.

F63: Vatanseverlik (77.32 dk.)	F64: Vatanseverlik (78.26 dk.)	F65: Dostluk (78.50 dk.)

F63: “Çocuk asker: Özel yurtsever seçkin gençler için askeri proje...” (vatanseverlik olumlu)

F64: “Yarın vatanını gururlandıracaksınız.” (vatanseverlik olumlu)

F65: “Ama babam savaş kötüdür demişti.” (dostluk olumlu)

Tablo 23

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F63	İnsan	Çocuk asker	Vatanseverlik
F64	İnsan	Asker	Vatanseverlik
F65	İnsan	Pinokyo	Dostluk

Tablo 23’te yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F63: Çocuk yaşta askeri eğitim gösterilmektedir. Bu durum vatanseverlik değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır.

F64: Çocukların askeri görevlerini yerine getirdiklerinde vatanlarını gururlandırmaları vatanseverlik değeriyle ilişkilendirilmektedir.

F65: Savaşta birçok masum insanın zarar görüyor olması belirtilmektedir. Bu durum dostluk değerine ilişkin olumlu örnek oluşturmaktadır.

F66: Dostluk (79.10 dk.)	F67: Sevgi-Özdenetim (79.26 dk.)	F68: Sevgi (79.30 dk.)

F66: “Savaşı seviyorum. Ben daha çok...” (Dostluk olumsuz)

F67: “Korkak olmadığımı göstereceğim. Beni sevmesini sağlayacağım.” (özdenetim olumlu/sevgi olumsuz)

F68: “Biliyor musun her baba oğlunu sever. Sana çirkin şeyler bile söyler... Aslında seni seviyorlardır.” (sevgi olumlu)

Tablo 24

Değerler

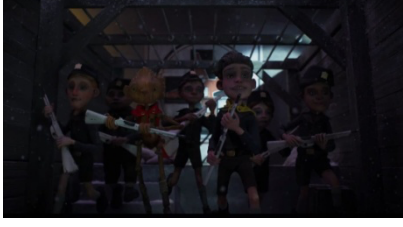

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F66	İnsan	Pinokyo-çocuk asker	Dostluk
F67	İnsan	Çocuk asker	Özdenetim-Sevgi
F68	İnsan	Pinokyo	Sevgi

Tablo 24’te sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F66: Savaşı seviyor olmak dostluk değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F67: Korkak olmadığını göstermek istiyor olmak özdenetim değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır. Babasının onu sevmediğini düşünüyor olması sevgi değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F68: Her babanın oğlunu sevdiğini belirten sahne sevgi değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır.

F69: Dostluk (80.40 dk.)	F70: Dostluk (81.37 dk.)	F71: Dostluk (83.22 dk.)

F69: “İyi ki buradasın.” (dostluk olumlu)

F70: “Öldürdüklerinizi işaretleyin çocuklar.” (dostluk olumsuz)

F71: “Bayrak asma.” (dostluk olumsuz)

Tablo 25

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F69	İnsan	Çocuk asker	Dostluk
F70	İnsan	Asker	Dostluk
F71	İnsan	Pinokyo-çocuk asker	Dostluk

Tablo 25’te yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F69: Pinokyo’nun orada olması çocuk askeri mutlu etmektedir. Bu durum dostluk değerine ilişkin örnek oluşturmaktadır.

F70: Simülasyon olarak hazırlanmış bir savaşta çocukların birbirlerini öldürmelerini istemeleri dostluk değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F71: Çok yakın dost haline gelmiş iki arkadaş rekabet uğruna savaşmaktadır. Bu durum dostluk değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F72: Dostluk (83.47 dk.)	F73: Özdenetim-Saygı-Dostluk (85.30 dk.)	F74: Sevgi (85.41 dk.)

F72: “İkimizde kazandık baba... Berabere kaldık...” (dostluk olumlu)

F73: “Korktuğum halde sana hayır diyebilirim, bunu yapabilirim. Hayır demeye korkmuyorum.”
(Özdenetim olumlu-saygı olumsuz-dostluk olumlu)

F74: “Evet zayıfsın sen benim oğlum değilsin.” (sevgi olumsuz)

Tablo 26

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F72	İnsan	Pinokyo-çocuk asker	Dostluk
F73	İnsan	Çocuk asker	Özdenetim-Saygı-Dostluk
F74	İnsan	Asker	Sevgi

Tablo 26’da yer verilen gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F72: Pinokyo ve çocuk askerinin yapılan savaş simülasyonunda berabere kaldıkları görülmektedir. Bu durum dostluk değerine örnek oluşturmaktadır.

F73: İstemediği bir şeyi yapmıyor olmak özdenetime ilişkin olumlu örnek oluşturmaktadır. Sözü dinlemeyerek saygı değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturulduğu gösterilse de temelde gösterilen dostluk değeridir.

F74: Babanın kendi evladına şiddet uygulaması sevgi değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F75: Sorumluluk (87.56 dk.)	F76: Yardımseverlik (88.16 dk.)	F77: Sevgi (91.41 dk.)

F75: “Ben üzerime düşeni yapacağım ve sen de yapacaksın.” (sorumluluk olumlu)

F76: “İmdat! Lütfen yardım et!...” (yardımseverlik olumlu)

F77: “Pinokyo! Pinokyom benim! ... Sevgiden boğuldum.” (sevgi olumlu)

Tablo 27

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F75	İnsan	Dottore	Sorumluluk
F76	İnsan	Pinokyo	Yardımseverlik
F77	İnsan	Geppetto	Sevgi

Tablo 27’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F75: Görevler sorumluluk değeriyle ilişkilendirilmektedir.

F76: Zorda kalan birini kurtarmak yardımseverlik değerine örnek oluşturmaktadır.

F77: Sarılmak eylemi, sevgi değerinin fiziksel olarak gösterimini temsil eden davranışlarındandır.

F78: Dürüstlük–Yardımseverlik (93.20 dk.)	F79: Sevgi-Yardımseverlik (98.31 dk.)	F80: Adalet (98.42 dk.)

F78: “Baba senden nefret ediyorum... Spateatura senden de nefret ediyorum... Bu seferlik yalan söyleyebilirsin.” (dürüstlük olumsuz-yardımseverlik olumlu)

F79: “Babamı kurtarmak için geri dönmeliyim.” (sevgi olumlu-yardımseverlik olumlu)

F80: “Kural kuraldır ve onları çiğnersek çok ciddi sonuçları olur.” (adalet olumlu)

Tablo 28

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F78	İnsan	Pinokyo	Dürüstlük-Yardımseverlik
F79	İnsan	Pinokyo	Sevgi-Yardımseverlik
F80	Varlık	Ruh	Adalet

Tablo 28’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F78: Pinokyo yalan söyleyerek bulunduğu zor durumdan babasını ve arkadaşlarını kurtarmak istemektedir. Filmde bazı durumlarda yalan söylenebilir mesajının verilmesi dürüstlük değeriyle önemli noktada çelişmektedir.

F79: Pinokyo öldüğü halde geri dünyaya dönüp babasını kurtarmak istemektedir. Bu durum hem sevgi değerine hem de yardımseverlik değerine örnek oluşturmaktadır.

F80: Kuralların varlığı adalet değeriyle ilişkilendirilmiştir.

F81: Sevgi-Yardımseverlik (98.52 dk.)	F82: Adalet (99.25 dk.)	F83: Sevgi (101.01 dk.)

F81: “*Gebetto ’yu kurtarabilirsin ama sen öleceksin Pinokyo.*” (sevgi olumlu-yardımseverlik olumlu)

F82: “*Ben yapamam ahşap çocuk çiğne kuralları, çiğne onları...*” (Adalet olumsuz)

F83: “*Buradasın sevgili oğlum beni göremiyor musun?*”(sevgi olumlu)

Tablo 29

Değerler

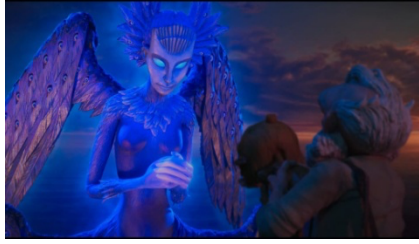

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F81	Varlık	Ruh	Sevgi-Yardımseverlik
F82	Varlık	Ruh	Adalet
F83	İnsan	Pinokyo	Sevgi

Tablo 29’da sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F81: Babasını kurtarabilmek için Pinokyo’nun kendi canından vazgeçmesi hem sevgi hem de yardımseverlik değerine olumlu örnek oluşturmaktadır.

F82: Birilerini kurtarmak için belirli durumlarda kuralları çiğnememiz gerektiğine dair adalet değerine ilişkin olumsuz örnek oluşturmaktadır.

F83: Pinokyo babasını kurtarmak için gerçek bir çocuğa dönüşmüştür. Bu durum sevgi değerine ilişkin olumlu örnek oluşturmaktadır.

F84: Sevgi-Yardımselik (103.16 dk.)	F85: Adalet (103.26 dk.)	F86: Sorumluluk (103.33 dk.)

F84: “*Seni kurtarmak için gerçek bir çocuğa dönüştü ve gerçek çocuklar geri gelemezler.*”
(Sevgi olumlu-yardımselik olumlu)

F85: “*Haksızlık bu... Bu dünyada verdiğini alırsın...*” (adalet olumlu)

F86: “*Sorumluluğumu yerine getirip Pinokyo’yu iyi bir çocuk yaparsam onu doğruya yönlendirsem bana bir dilek hakkı vereceğini söylemiştin...*” (sorumluluk olumlu)

Tablo 30

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F84	İnsan	Pinokyo	Sevgi-Yardımselik
F85	Hayvan	Sebastian	Adalet
F86	Hayvan	Sebastian	Sorumluluk

Tablo 30’da sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F84: Pinokyo kendi yaşamını riske atıp fedakârlık yaparak babasını kurtarmak istemiştir. Bu durum sevgi ve yardımselik değerine örnek oluşturmaktadır.

F85: Verdiğin kadar almak veya aldığı kadar vermek eşitlik kavramıyla açıklanabilmektedir. Bu durum ise adalet değerine örnek oluşturmaktadır.

F86: Söz vermek sorumluluk değerine örnek oluşturmaktadır.

F87: Özdenetim (104.02 dk.)	F88:Özdenetim- Sevgi (105.16 dk.)	F89: Özdenetim-Sevgi (106.05 dk.)

F87: “Elimden geleni yaptım, kimse daha fazlasını yapamaz.” (özdenetim olumlu)

F88: “Carlo olma, başkası da olma tamamen kendin ol. Seni seviyorum, olduğun gibi seviyorum.” (özdenetim olumlu-sevgi olumlu)

F89: “Öyleyse Pinokyo olacağım sende babam olacaksın anlaştık mı?” (özdenetim olumlu-sevgi olumlu)

Tablo 31

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F87	Hayvan	Sebastian	Özdenetim
F88	İnsan	Geppetto	Özdenetim-Sevgi
F89	İnsan	Pinokyo	Özdenetim-Sevgi

Tablo 31’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F87: Elinden geleni yapmak özdenetim değerine örnek oluşturmaktadır.

F88: Pinokyo’nun kendi gibi olması ve Geppetto Usta’nın onu olduğu gibi sevmesi hem özdenetim değerine hem de sevgi değerine örnek oluşturmaktadır.

F89: Bir başkası gibi davranmak zorunda olmayan Pinokyo özdenetim değerine örnek sunmakta ve babasına sarılarak da sevgi değerine olumlu örnek oluşturmaktadır.

F90: Dostluk (107.40 dk.)	F91: Dostluk (107.46 dk.)	F92: Sevgi (108.20 dk.)

F90-91-92: “Artık hareket etmiyordum. Beni kibrit kutusuna koydu. Hala yanında taşıyor. Tam kalbinde...” (dostluk olumlu- dostluk olumlu- sevgi olumlu)

Tablo 32

Değerler

	Gösterge	Gösteren	Gösterilen
F90	Hayvan	Sebastian	Dostluk
F91	Hayvan	Sebastian	Dostluk
F92	İnsan	Pinokyo	Sevgi

Tablo 32’de sunulan gösterge, gösteren ve gösterilenlerin yorumu şu şekildedir:

F90: Sebastian öldükten sonra Pinokyo onu hiç yanından ayırmamaktadır. Bu durum dostluk değerine örnek oluşturmaktadır.

F91: Pinokyo Sebastian’ın ölü bedenini tam kalbinde taşıyarak dostluk değerine ilişkin örnek sunmaktadır.

F92: Pinokyo’nun mezarlık ziyaretinde bulunması özlemini gidermek ve vedalaşmak için yanlarına gitmesi sevgi değerine olumlu örnek sunmaktadır.

Öğrenme-Öğretme Aracı Olarak Film

Tablo 33

Değerler

Değerler	Olumlu <i>f</i> (frekans)	Olumsuz <i>f</i>	TOPLAM <i>F</i>	YÜZDE (%)
Sevgi	21	6	27	24.77
Saygı	2	2	4	3.67
Sorumluluk	14	4	18	16.51
Dostluk	8	8	16	14.68
Vatanseverlik	4	-	4	3.67
Yardıms severlik	5	-	5	4.59

Sabır	2	-	2	1.83
Adalet	5	3	8	7.34
Özdenetim	7	6	13	11.93
Dürüstlük	3	9	12	11.01
TOPLAM	71	38	109	%100

Tablo 33'te yer alan verilere göre Pinokyo animasyon filminin kök değerler açısından zengin bir içeriğe sahip olduğu görülmektedir. Filmde olumlu ve olumsuz değerlerin varlığı görülmektedir. Filmin %65.14'u olumlu mesaj veren değerleri kapsıyorken %34.86'sı olumsuz mesaj veren değerleri kapsamaktadır. Film öğrenme-öğretme aracı olarak kullanılmada dürüstlük değeri için olumsuz aktarım içermektedir. Sevgi, sorumluluk, vatanseverlik, yardımseverlik, sabır, adalet, özdenetim değerlerine ilişkin ağırlıklı olarak olumlu mesaj vermektedir. Dostluk ve saygı değerlerine ilişkin olumlu ve olumsuz mesajlar eşit bir şekilde içerikte yer almaktadır.

Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Bu bölümde filmin tamamına ilişkin elde edilen verilerin değerlendirilmesi hedeflenmiştir. Araştırma soruları temel alınarak ve incelenen animasyon film literatürdeki diğer yapılan çalışmalarla karşılaştırılarak ele alınmış ve öneri geliştirilmiştir.

Çocukların TV ekranları karşısında geçirdiği sürenin artmış olması çocukların gerçek dünyadan uzak değerleri benimsemesi ve gerçek dışı canlıları rol model olarak almasını da olası kılmıştır. İnsanbiçimcilik yaklaşımına göre Pinokyo filminde yer alan karakterlere bakıldığında Pinokyo karakterinin çocuklar tarafından daha fazla özdeşim kurularak örnek alınacağı düşünülmektedir. Pinokyo karakterinin ağırlıklı olarak göstermiş olduğu kök değerler; sevgi, dürüstlük, özdenetim ve dostluk değerleridir. Özdeşim kuran çocuklara kazandırabileceği pozitif yönde gösterilebilecek değerler; sevgi, özdenetim ve dostluk değerleridir. Fakat dürüstlük değerine ilişkin olumsuz değer aktarımı da filmde görülmektedir. Filmde yer alan önemli karakterlerden birinin de Geppetto Ustanın olduğu görülmektedir. Geppetto Ustanın olumlu olarak aktardığı değerler arasında ilk olarak sevgi değerinin geldiği görülmektedir. Olumsuz değer aktarımı olarak bakıldığında özdenetim ve sorumluluk değerlerine ilişkin negatif yönde değer aktarımının olduğu görülmektedir.

Pinokyo animasyon filmi içeriği incelendiğinde MEB'in belirlemiş olduğu on kök değere ilişkin ($f = 109$) sayıda kök değere ulaşılmıştır. Ulaşılan değerlerden olumlu değer aktarımı %65.14 iken

olumsuz değer aktarımı %34.86 olarak saptanmıştır. En fazla yer verilen kök değerlerin ($f = 27$) sevgi olduğu elde edilen veriler sonucunda ulaşılmıştır. En az yer verilen kök değerinin ($f = 2$) sabır değeri olduğu görülmektedir. Filmin on kök değere ilişkin olumsuz olarak aktardığı değerlerin dürüstlük değeri olduğu görülmüştür. Film öğrenme-öğretme aracı olarak kullanılması durumunda sevgi değeri için uygun olduğu görülürken dürüstlük değeri için olumsuz nitelikte değer aktarımının olduğu görülmektedir.

Literatürde yapılan çalışmalara bakıldığında; Hakkoymaz (2021) yapmış olduğu çalışmada yedi tane animasyon çizgi filmi ele aldığı görülmektedir. Bu filmlerin hepsinden toplamda ($f = 275$) kök değer tespit edilmiştir. En fazla yer verilen kök değerinin %20.00 oranında yardımseverlik ve en az yer verilen kök değerinin %3.27 oranında vatanseverlik değeri olduğu elde edilmiştir. Şahin (2019) yapmış olduğu çalışmada Rafadan Tayfa ve Arı Maya çizgi filmlerini incelemiştir. Yapılan inceleme sonucunda Rafadan Tayfa çizgi filminde ($f = 65$) kök değerinin yer aldığı, Arı Maya çizgi filminde ise ($f = 149$) kök değerinin yer aldığı görülmektedir. Rafadan Tayfa çizgi filminde en fazla yer alan kök değerinin ($f = 15$) sevgi ve en az yer alan kök değerinin ($f = 1$) vatanseverlik ve ($f = 1$) merhamet değeri olduğu görülmektedir. Arı Maya çizgi filminde en fazla yer alan kök değerinin ($f = 33$) sevgi ve en az yer alan kök değerinin ($f = 1$) dayanışma, ($f = 1$) sadakat, ($f = 1$) aile, ($f = 1$) dürüstlük, ($f = 1$) eşitlik ve ($f = 1$) temizlik olduğu görülmektedir. Şentürk ve Keskin'in (2019) yapmış olduğu çalışmada Rafadan Tayfa ve Ramazan Tayfa çizgi filmlerinde yer alan milli ve evrensel değerler incelenmiştir. İnceleme sonucunda ($f = 74$) milli değer ve ($f = 170$) evrensel değer toplamda ise ($f = 244$) değerlere ilişkin veri elde edilmiştir. Rafadan Tayfa çizgi filminde en fazla yer alan kök değerinin ($f = 21$) yardımseverlik ve en az yer alan kök değerinin ise ($f = 1$) özdenetim olduğu görülmektedir. Ramazan Tayfa çizgi filminde en fazla yer alan kök değerinin ($f = 32$) yardımseverlik ve en az yer alan kök değerinin ($f = 3$) sorumluluk olduğu görülmektedir. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde Pinokyo çizgi filminde yer verilmiş olan kök değerlerinin Türk yapımı Arı Maya çizgi filmi haricinde diğer çizgi filmlere oranla daha fazla kök değeri konu edildiği inceleme sonucunda elde edilmiştir. Yapılan çalışmalarda göz önüne alındığında çizgi filmlerde yer verilen kök değerlerine ilişkin dengeli bir dağılımın olmadığı görülmektedir.

Bu çalışma doğrultusunda şu öneriler sunulabilmektedir:

- ✓ Çözümlemesi yapılan çizgi film incelenirken on kök değer ile sınırlandırılmıştır. Evrensel değerler merkeze alınarak inceleme yapılabilir.
- ✓ Çizgi film karakterlerinden on kök değere ilişkin olumsuz aktarımda bulunan karakterlerin ortak tutum ve davranışları belirlenebilir.
- ✓ Bu çalışma tek bir çizgi filmle sınırlı tutulmuş olmakla birlikte TV ekranlarında yayınlanan ya da sinemalarda gösterime giren diğer yabancı yapım çizgi filmler medya öğreticiliği kapsamında kök değerler temel alınarak incelenebilir ve karşılaştırma yapılabilir.
- ✓ Genel izleyici kitlesine sahip dizi, film ve programlar değerler temel alınarak incelenebilir.
- ✓ 2023 Pinokyo çizgi filmi değerler eğitimi kapsamında çocuklara kazandırılmak istenen değerleri konu edinmesi yönüyle okullarda öğrenme-öğretme aracı olarak kullanılabilir ve etkisine bakılabilir.

Kaynakça

- Arslan, A., & Turan, F. (2014). 8. sınıf Türkçe ders kitabının kök değerler açısından incelenmesi. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, 15(29), 105-130. <https://doi.org/10.58689/eibd.1429452>
- Aydın, D. (2018). Göstergebilim ve sinemada propaganda kodları. *Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 43. <https://dergipark.org.tr/en/pub/abmyoder/issue/46655/584927>
- Beller, J. (2012). *The cinematic mode of production: Attention economy and the society of the spectacle*. UPNE. <https://muse.jhu.edu/pub/215/monograph/book/26943>
- Büyüköztürk, Ş., Kılıç-Çakmak, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş., Demirel, F. (2023). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (34. Basım). Pegem.
- Canatan, K., & Yıldırım, E. (2016). *Aile sosyolojisi*. Ravza.
- Çeken, B., & Aypek-Arslan, A.(2016). İmgelerin göstergebilimsel çözümlemesi ‘film afişi örneği’. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11(2), 507-517.
- Denzin, N. K. (1995). *The cinematic society*. Newbury Park.

Fomichov, V. A., & Fomichova, O. S. (2014). An imperative of a poorly recognized existential risk: Early socialization of smart young generation in information society. *Informatica*, 38(1), 59-70.

Grusec, J. E., & Davidov, M. (2010). Integrating different perspectives on socialization theory and research: A domain-specific approach. *Child Development*, 81(3), 687-709. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01426.x>

Hakkoymaz, S. (2021). 2015-2020 yılları arasında Türkiye’de gösterime giren animasyon filmlerinde yer alan kök değerlerin incelenmesi. *Neşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(4), 1717-1731. <https://doi.org/10.30783/nevsosbilen.914920>

Inglehart, R. (2018). *Culture shift in advanced industrial society*. Princeton University Press. <https://muse.jhu.edu/pub/267/monograph/book/60944>

Inglehart, R. (2020). *Modernization and postmodernization: Cultural, economic, and political change in 43 societies*. Princeton University Press. <https://muse.jhu.edu/pub/267/monograph/book/76557>

Karaman, E. (2017). Roland Barthes ve Charles Sanders Peirce’in göstergebilimsel yaklaşımlarının karşılaştırılması. *İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi*, 9(2), 25-36. <https://doi.org/10.17932/IAU.IAUD.13091352.2017.9/34.25-36>

Klein, H., & Shiffman, K. S. (2009). Underrepresentation and symbolic annihilation of socially disenfranchised groups (“out groups”) in animated cartoons. *The Howard journal of communications*, 20(1), 55-72. <https://doi.org/10.1080/10646170802665208>

Kraut, R., Patterson, M., Lundmark, V., Kiesler, S., Mukophadhyay, T., & Scherlis, W. (1998). Internet paradox: A social technology that reduces social involvement and psychological well-being? *American psychologist*, 53(9), 1017. <https://doi.org/10.1037/0003-066X.53.9.1017>

MEB (2017). Millî Eğitim Bakanlığı. https://ttkb.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_07/18160003_basin_aciklamasi-program.pdf

Medin, B. (2017). İnsanbiçimci kahramanların dünyasında sinema okuryazarı olmak. *TRT Akademi*, 2(4), 466-485.

Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded sourcebook*. (2nd Edition). SAGE Publications.

Şahin, R. N. (2019). TRT'nin çocuklara yönelik çizgi filmlerinin Türkçe öğretimi ve değer aktarımı açısından incelenmesi. *NOSYON: Uluslararası Toplum ve Kültür Çalışmaları Dergisi* (2), 1-10.

Şentürk, Ş., & Keskin, A. (2019). Rafadan tayfa çizgi filminin milli ve evrensel değerler açısından değerlendirilmesi. *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20, 143-157. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.548307>

Tezcan, M. (2012). *Sosyolojiye giriş* (7.basım). Anı.

Zencirkıran, M. (2016). *Sosyoloji* (4.basım). Dora.

Extended Abstract

Introduction

Technology and media are the elements that determine the mass media within the framework of the possibilities of each age. Today, the rapid development of technology has paved the way for the development of media based on technology. The increasing use and importance of technology in social life and the increase in the time spent by people, who are social beings, with technology explain the effect of technology on the socialization process. The widespread use of mass media and the fact that children have access to these tools from a very young age have led to children overcoming the influence of school and family in developing attitudes and behaviors. This situation can lead to undesirable results, but when the process progresses in a controlled manner, it can also produce desired results. When we look at the characters of today's animated films, we can say that they are getting closer to social life. With the mediating role of technology, many animated films focus on the social values that children are intended to gain. Animated films such as Rafadan Tayfa, Maysa and Bulut, İbi, Heidi, Z Team, Elif and Friends, Kaptan Pengu and

Friends, Ege and Gaga, Niloya, Eymen and Çimen, Emiray Environmental Inspector are seen on TV screens.

Values determine the boundaries of behaviors and are the basis for distinguishing between right and wrong, good and bad. They form the basis of many norms and are resistant to change and have a permanent nature. In Turkey, the ten root values placed in the curriculum by the Ministry of National Education Board of Education and Training Decision are love, respect, patience, responsibility, justice, self-control, helpfulness, honesty, patriotism and friendship, which constitute the values that students are desired to gain. These root values can also be considered as basic values. In this context, it is expected that these values will be included in cartoons and animation films prepared for children. When we look at the studies on animation film reviews based on root values in the literature, we see that Turkish-made animation films are generally the subject. Since the values that are desired to be imparted are deemed necessary to be supported not only formally but also within an informal framework, it is important to examine children's animation films. The fact that a life in which technology, which is brought by the age, is at the center is maintained increases the necessity of technology and media-centered studies. In this direction, it is expected that children's animation films will contribute to the learning-teaching process in the perception of values that are desired to be imparted to children. Based on the ten root values regarding Values Education included in the declaration titled 'On Our Studies on Renewal and Change in the Curriculum' published by the Ministry of National Education Board of Education and Discipline on July 18, 2017, it was aimed to determine the ten root values in the Pinocchio film, which won the Oscar award for the best animated film in 2023, and to analyze them with the semiotic method. The study was conducted within the scope of the following questions.

- ✓ With which attitudes or behaviors are the values given in the film given?
- ✓ Are the values in the film related to the value acquisitions determined by the Ministry of National Education?
- ✓ How is the positive-negative value transfer regarding the core values determined in the film shown?
- ✓ Can the film be used as a tool for learning and teaching core values in formal education?

Method

In this study, document analysis, one of the qualitative research methods, was used. Content analysis and semiotic analysis were used while examining the document. The animated film to be analyzed was analyzed using Saussure's semiotic approach. In order to increase the validity and reliability of the research, the Ministry of National Education's universal value list aimed to be achieved in values education was taken as the basis for creating themes. The codes associated with the themes determined while examining the film were created as a result of frequency analysis.

Conclusion, Discussion and Recommendations

In this study, when the content of the 2023 Pinocchio animation film was examined, ($f = 124$) root values were reached. As a result of the data obtained, it was found that the most frequently included root values were ($f = 27$) honesty and ($f = 27$) love. It was seen that the least frequently included root value was ($f = 2$) patience. The increase in the time children spend in front of TV screens has also made it possible for children to adopt values distant from the real world and to take unreal creatures as role models. According to the anthropomorphism approach, when the characters in the Pinocchio movie are examined, it is thought that the Pinocchio character will be more identified with and taken as an example by children. The root values that the Pinocchio character mainly shows are love, self-control and friendship. These are values that can be shown positively to provide to children who identify with it. However, negative value transfer regarding the value of honesty is also seen in the movie. It is seen that one of the important characters in the movie is Geppetto Master. It is seen that the value of love comes first among the values that Geppetto Master conveys positively. When it is considered as a negative value transfer, it is seen that there is a negative value transfer regarding the value of self-control.

The following suggestions can be made in line with this study:

- ✓ The 2023 Pinocchio cartoon can be used as a learning and teaching tool in schools in terms of addressing the values that children are desired to gain within the scope of values education.
- ✓ The cartoon is limited to ten root values. An examination can be made by focusing on universal values.

- ✓ Although this study is limited to a single cartoon, other foreign-made cartoons broadcast on TV screens or shown in cinemas can be examined and compared based on core values within the scope of media teaching.
- ✓ Series, movies and programs with a general audience can be examined based on values.